

Workshop SEO

Cindy Spruyt en Fien Sucaet

Overzicht

- Wie zijn wij?
- waarom EO + toelichting fases
- Film 'Emotioneel gezien'

Waarom inschaling vd emotionele ontwikkeling?

Recente wetenschappelijke inzichten:

- 2 aparte neurosystemen: het cognitieve en emotionele
- Emotionele ontwikkeling is een wezenlijk aspect voor de persoonlijkheidsontwikkeling
- Evenwichtige ontwikkeling: noodzakelijk dat de cognitieve en emotionele aspecten parallel ontwikkelen
- Een verschil hiertussen kan leiden tot een persoonlijkheid die kwetsbaar is (→ gedrags- en psychische stoornissen)

Waarom inschaling SEO?

- Meer uitgebreide beeldvorming
- Verklaren van gedrag
- Afstemmen op de noden van het kind, jongere of de volwassene
  - kwaliteitsvolle ondersteuning
- Juiste verwachtingen (gevaar voor overschatting)
- Kunnen <-> Aankunnen

Anton Dösen

- Kinderpsychiater die EO van mensen met VB onderzocht en in kaart bracht
- Grondlegger ontwikkelingsdynamisch model (SEO)
- Oorspronkelijk bedoeld voor personen met verstandelijke beperking → uitbreiding mensen met psychische problemen, jeugdhulp, onderwijs, ...
- Gebaseerd op de gewone emotionele ontwikkeling bij kinderen van 0-12 jaar

- Dynamisch: steeds in ontwikkeling, emotioneel groeien doordat tegemoet gekomen wordt aan emotionele noden, levenservaring, in verandering in interactie met anderen
- Emotioneel ontwikkelingsniveau kan nooit hoger zijn dan het cognitieve ontwikkelingsniveau
- Bij stress: mogelijke terugval naar lagere fase

Hoe? Verschillende methodes:

- Kleurenprofiel (13 domeinen)
- SEO-R² vragenlijst (13 domeinen)
- SEO-V vragenlijst (8 domeinen)
- Screener SEO (8 domeinen)

Kleurenprofiel en SEO-R² vragenlijst

13 domeinen:

- Communicatie
- Omgaan met belangrijke anderen
- Omgaan met gelijken
- Omgaan met materiaal
- Vrije tijd en spelontwikkeling
- Differentiatie van emoties
- Emotieregulatie
- Agressieregulatie
- Angsten
- Omgaan met het eigen lichaam
- Beleving van zichzelf in interactie met de omgeving
- Omgaan met een veranderende omgeving
- Morele ontwikkeling

SEO-V vragenlijst

8 domeinen:

- Communicatie
- Omgaan met belangrijke anderen
- Omgaan met medeciënten
- Omgaan met materiaal-activiteiten
- Differentiatie van emoties
- Emotieregulatie
- Omgaan met het eigen lichaam
- Omgaan met een veranderende omgeving

Screeener SEO

8 Domeinen:

- Communicatie
- Omgaan met belangrijke anderen
- Omgaan met leeftijdsgenoten
- Omgaan met materiaal
- Vrije tijd en spelontwikkeling
- Differentiatie van emoties
- Omgaan met veranderende omgeving
- Morele ontwikkeling

5 fases

- Fase 1: Aanpassingsfase (0-6 mnd)
- Fase 2: Hechttingsfase (6-18 mnd)
- Fase 3: Koppigheidsfase (18 mnd – 3j)
- Fase 4: Identificatiefase (3-7j)
- Fase 5: Realiteitsbewustwordingsfase (7-12j)

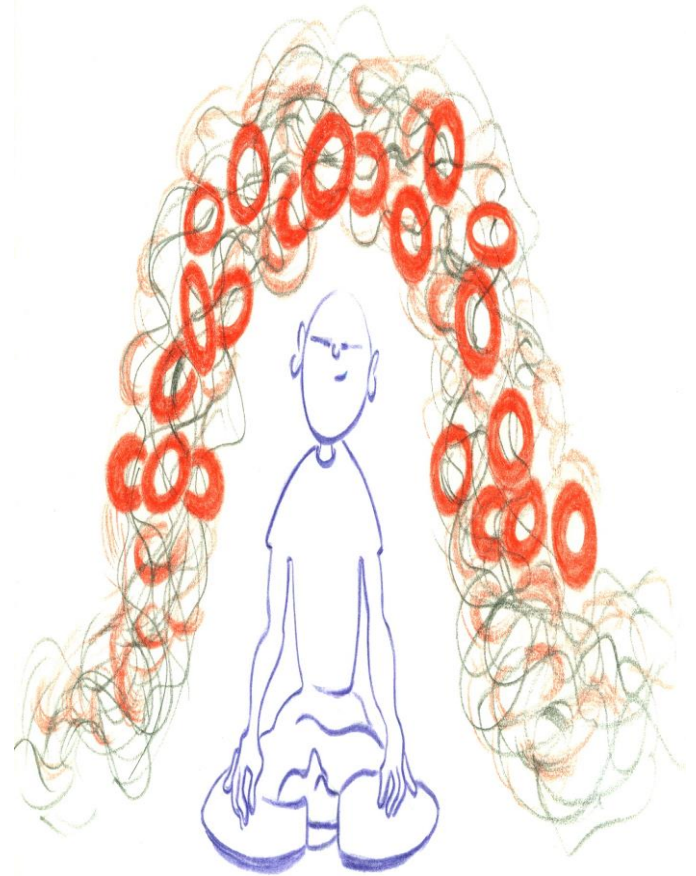

Aanpassingsfase (0-6 maanden)

Chaos <-> Rust

Rust

'Breng je mij in
evenwicht?'

Aanpassingsfase (0-6 maanden)

- Innerlijke evenwicht <-> overspoeld worden door prikkels (honger, dorst, pijn, moe, lawaai, ...)
- Ouder/begeleider stuurt en neemt over
- Samen/WE-identity
- Dichte begeleiding: je kind voelt, hoort, ruikt, smaakt en ziet je

Fase 1: voorbeelden

“De zintuiglijke ervaringen van mijn zoon vallen erg op. Hij ruikt vaak aan voorwerpen. Bv. hij ruikt veel aan het poppetje dat hij bij zich heeft als hij slaapt. Dit brengt rust.” (voorbeeld van ouders)

“Luka houdt van snoezelen. Hij geniet van al de zintuiglijke prikkels die er aangeboden worden. Het liefst ligt hij op het waterbed lepeltje, lepeltje of met zijn hoofd op je buik. Hij heeft het niet graag dat de juf met iemand anders bezig is. Hij laat dit merken door je dan met zijn hand op te zoeken.” (voorbeeld uit de klas)

Filmfragment fase 1 en 2

- <https://youtu.be/AaWG1YYUfSA?t=240>

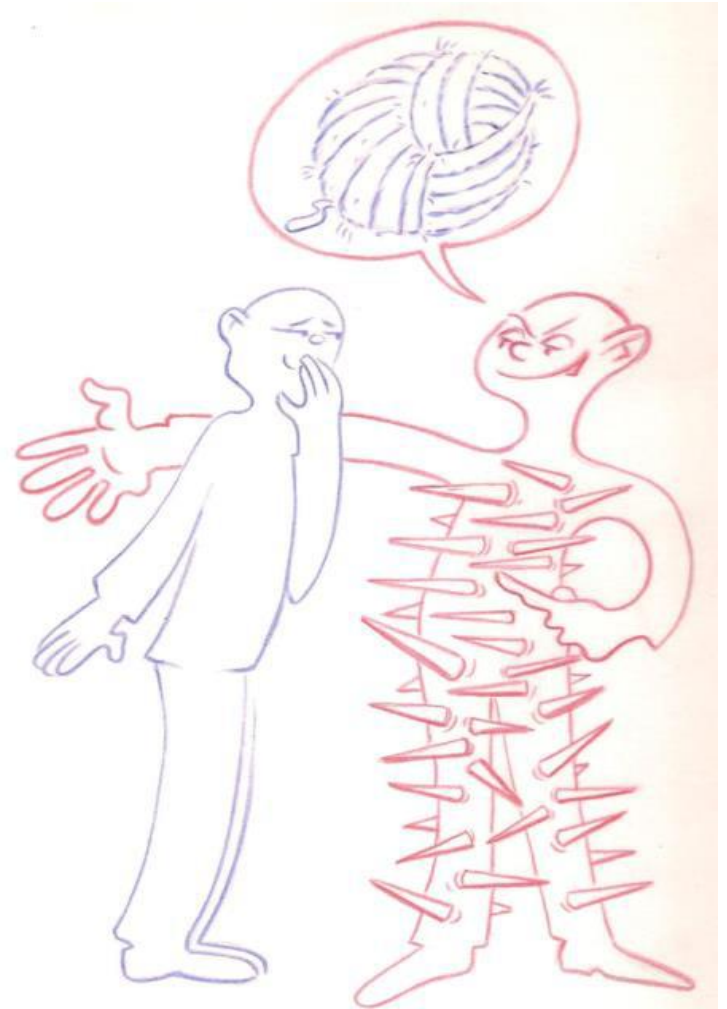

Hechtingsfase (6-18m)

Wantrouwen <->
Vertrouwen

Gezien worden

'Zie je mij staan?'

Hechtingsfase (6-18m)

- Samen zijn: de relatie met de belangrijke andere staat centraal
- Ontleent zijn veiligheid aan personen
- Nood aan directe nabijheid en aan structuur en grenzen van buitenaf
- Duidelijkheid, voorspelbaarheid, nabijheid

Fase 2: voorbeelden

- “Gaan slapen is een gevoelig thema voor mijn zoon. Hij is bang in het donker en wil niet alleen zijn. Hij moet steeds bij iemand slapen, ofwel bij mij of bij papa of broer. Een kussen bij zich houden is niet voldoende. Er moet letterlijk iemand bij hem liggen.” (voorbeeld van ouders)
- “Luka kan zeer claimend gedrag stellen ten aanzien mij als klastitularis. Hij volgt mij op de voet en overal moet ik met hem meegaan. Hij vindt het moeilijk als ik er niet ben. Hij heeft ook een duidelijke voorkeur voor mij, zeker niet voor de turnjuf of de godsdienstleraar die hij maar een uurtje per week ziet.” (voorbeeld van leerkrachten)

Filmfragment fase 2

- <https://youtu.be/AaWG1YYUfSA?t=554>

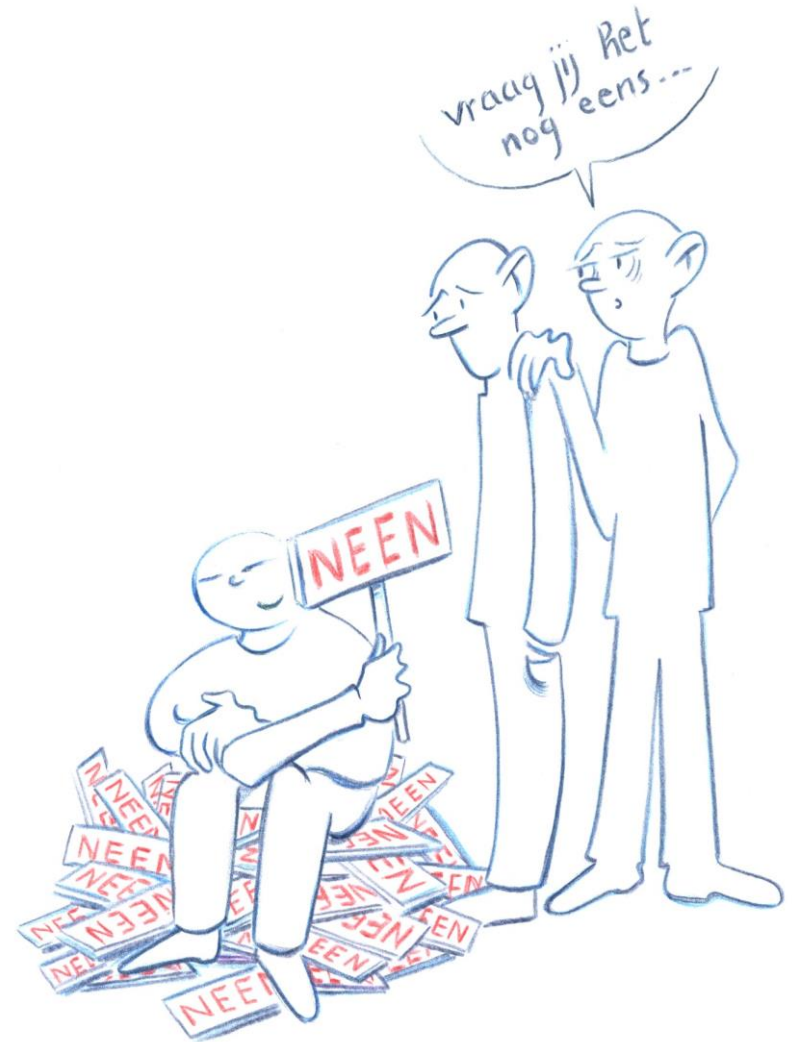
Koppigheidsfase (18m-3j)

Afhankelijkheid <->

Autonomie

Zelfstandigheid

'Wat mag ik zelf bepalen?'

Koppigheidsfase (18m-3j)

- Na opbouw basisveiligheid (vorige fase), loskomen om te ontdekken
- IK , het centrum van de wereld – I-identity
- Zelf doen
- Neen zeggen om neen te zeggen, 'ikje' in ontwikkeling
- Ruimte voor ontdekking (maar toch begrenzen)
- Gebruik van transitioneel object (knuffel, foto, gsm,...)

Fase 3: voorbeelden

“Mijn zoon wordt vaak kwaad als er grenzen worden gesteld. Hij krijgt dan een woedebui. Ook gebruikt hij heel veel scheldwoorden. Hij overziet de gevolgen hiervan niet, hij kan hier moeilijk over praten. In omgang met mij en papa probeert hij zijn eigen wil duidelijk te maken. Hij probeert zich af te zetten. Hij doet veel appél op mij, soms op een eisende manier. Ook kan hij moeilijk rekening houden met anderen.” (voorbeeld van ouders)

“Als Luka samenwerkt met andere leerlingen bepaalt hij op een dwingende manier hoe ze het werk moeten maken.” (voorbeeld van leerkrachten)

Filmfragment Fase 3

- <https://youtu.be/AaWG1YYUfSA?t=1012>

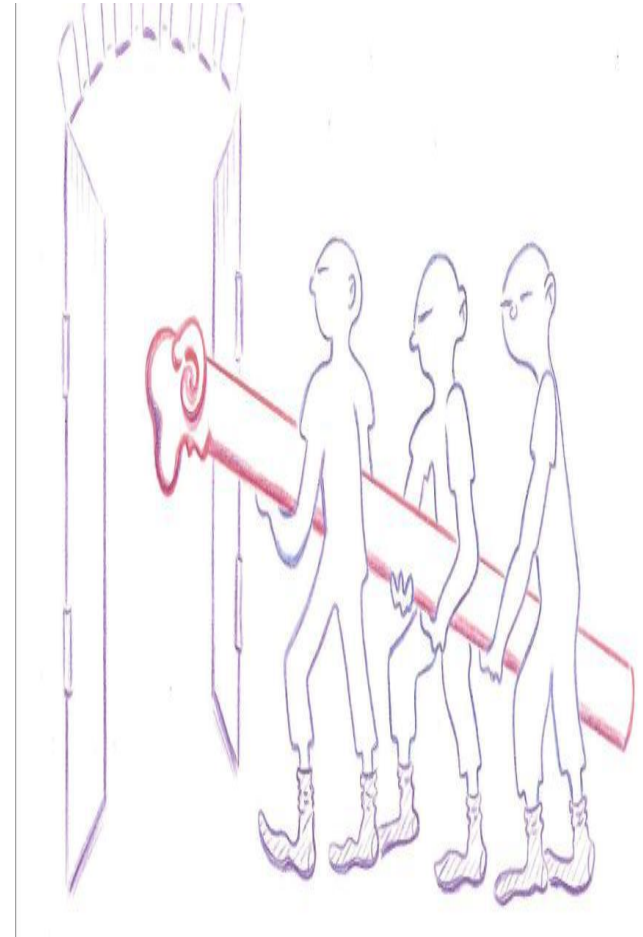

Identificatiefase (3-7j)

Geremdheid <->
Initiatief

Vaardigheden
ontwikkelen

'Kijk wat ik kan/ben je
trots?'

Identificatiefase (3-7j)

- Evenwicht tussen zelf en ander
- Afstandsbediening: verbinding op afstand
- Opkijken naar rolmodel
- Ruimte voor fantasie, creativiteit
- Beginnend oorzaak – gevolg
- Beginnende empathie
- Vaak stoer en zelfzeker, maar toch nog bang om te mislukken (faalangst)

Fase 4: voorbeelden

- “Het lukt mijn zoon soms om zijn impulsen te controleren met een uitgestelde beloning, wel mits herhaling bijvoorbeeld, we gaan deze avond fietsen als je vandaag flink bent.” (voorbeeld van ouders)
- “Luka wil graag laten zien wat ze kan. Hierdoor neemt zij soms zelfs ongevraagd taken over van andere leerlingen. Zij doet alles om positieve feedback van de juf/meester te krijgen.” (voorbeeld van leerkrachten)

Filmfragment fase 4

- <https://youtu.be/AaWG1YYUfSA?t=1268>

Realiteitsbewustwordingsfase (7-12j)

Minderwaardigheid
<-> Zelfvertrouwen

Eigen rol opnemen

'Waar hoor ik bij?'

Realiteitsbewustwordingsfase (7-12j)

- Leefwereld wordt ruimer
- Erbij willen horen
- Zich verdienstelijk willen maken, verantwoordelijkheden opnemen
- Realistisch zelfbeeld
- Reflecteren over eigen gedrag
- Empathie verder in ontwikkeling, gemeend sorry kunnen zeggen

Fase 5: voorbeelden

- 'Als mama merk ik dat mijn zoon zijn eigen fysieke prestaties leert inschatten. Hij is competitief ingesteld en wil graag winnen. Hij is bezig met zijn uiterlijk in functie van populair zijn bij anderen (vooral dan de meisjes). (voorbeeld van ouders)
- Luka is heel hulpvaardig, hij wil zich verdienstelijk maken en wil verantwoordelijkheden opnemen. Hij helpt de anderen als die het te druk hebben.' Bij tegenslagen komt hij mij opzoeken voor een babbeltje. (school) (voorbeeld van leerkrachten)

Filmfragment fase 5

- <https://youtu.be/AaWG1YYUfSA?t=1574>

Interessante linken:

- Film 'Emotioneel gezien':

<https://www.youtube.com/watch?v=AaWG1YYUfSA&feature=youtu.be>

- Kennisplein: SEN-SEO project:

<https://www.kennisplein.be/Pages/SEN--SEO-project.aspx>

<https://kenniskringen.kennisplein.be/SENSEO/SitePages/Introductiepagina.aspx>

Krachtig samen